

15 §

Huvudman har inte medgivits rätt att lösa in ledningssträcka som tidigare inte ägts av eller betjänat fastighet som fortsättningsvis avsågs betjänas via den aktuella ledningen.

Fastigheten Kuggeboda 1:41 ägs av MP och är bebyggd med ett bostadshus. Bostadshuset ligger inom verksamhetsområdet för Ronneby Miljö och Teknik AB:s (bolagets) allmänförklarade va-anläggning och är anslutet till ren- och spillvatten. På fastigheten ligger ca 90 m långa servisledningar som lades år 1979. Bolaget vill införliva dessa ledningar i den allmänna va-anläggningen med anledning av att ägaren till fastigheten Kuggeboda 1:23, som också ligger inom verksamhetsområdet, har begärt att få fastigheten ansluten till den allmänna anläggningen för vatten och avlopp. Parterna har diskuterat alternativa ledningsdragningar, alt. A och C, till bolagets förslag som betecknats alt. B. Ledningsdragning enligt A-alternativet skulle inte alls beröra MPs fastighet medan C-alternativet, som innebär att ledningar läggs över en liten bit av hans mark norr om bostadshuset, av honom upplevs som mindre ingripande.

Bolaget yrkade att Va-nämnden skulle förplikta MP att, mot en skälig ersättning om 37 927 kr, låta införliva anordning med den allmänna va-anläggningen. (B-alternativet).

MP bestred yrkandet.

Bolaget uppgav i huvudsak följande: Från servisledningarna för vatten och avlopp som bolaget vill lösa in mot ersättning enligt 15 § va-lagen, skall ledningar dras till Kuggeboda 1:23. Enligt lagen är en fastighetsägare skyldig att, mot skälig ersättning, låta införliva befintlig anordning som kan användas för den allmänna va-anläggningen om huvudmannen begär det. Alternativa lösningar kan bara komma ifråga vid en eventuell överenskommelse mellan parterna.

En skälig ersättning för befintlig servis är 37 927 kr. Ersättningen har beräknats utifrån KP-fakta 2006 i enlighet med ingiven beräkning. KP-fakta är en av branschfolk upprättad priskatalog. Servisen som byggdes 1979 är 90 m lång. Läggningskostnaden per meter var 790 kr enligt KP-fakta 2006 och är idag 807 kr. Ersättningsbeloppet blir nästan detsamma vid en beräkning enligt 2007 års KP-fakta eftersom ledningen är ett år äldre idag. Avskrivningstiden har beräknats vara 50 år. Den beräknade ersättningen är skälig. Vad som i övrigt erbjúts är bara förlikningsbud.

Bolaget menar att MPs upplevelse av följderna av införlivandet är större än den faktiska förfogandeinskränkningen. Att bolaget löser in de aktuella ledningarna innebär inte att MPs fastighet ”klipps av” ytterligare. Ledningarna ligger redan i marken. Bolaget vet inte exakt var den privata ledningen är belägen, utan vet bara var anslutningspunkten finns. Den begränsning som följer är att han inte kan bebygga marken 3 m på var sida om ledningen. Såvida han inte har några planer på att bygga ut innebär inte införlivandet någon begränsning i hans förfogande över marken. Brukande av gräsmatta etc. har han fortfarande rätt till.

Bolaget äger inga fastigheter i området som skulle kunna planläggas och anslutas till va-anläggningen. Ur va-kollektivets synvinkel är utbyggnadsplaner bara ett teoretiskt resonemang.

Kostnaderna för de olika alternativen A-C har beräknats enligt ingiven översiktlig uträkning och grundas på KP-fakta 2006. Kostnaden för alternativ B, med en ny ledning på ca 50 m, blir drygt 130 000 kr, d.v.s. 95 500 kr plus ersättningsbeloppet om 37 927 kr. Alternativ A beräknas medföra en totalkostnad på 459 450 kr. Det som genererar den höga kostnaden är dels att 200 m ny ledning måste dras och dels att sträckan kräver mycket bergsschakt. Alternativ C beräknas medföra en totalkostnad på 340 350 kr.

Bolaget kommer att begära att Lantmäteriet beräknar en skälig intrångsersättning. Enligt bolagets erfarenhet är inte intrångsersättningen sådan att den skulle kunna matcha kostnaderna för alternativ A eller C. Troligen är intrångsersättningen mindre än 10 kr/m³. För bolagets del vore det alltså inte ekonomiskt rationellt att genomföra något annat alternativ än alternativ B.

MP uppgav i huvudsak följande: Han motsätter sig bolagets yrkande i dess helhet. Det föreslagna ersättningsbeloppet är inte skäligt. Han har presenterat två alternativa dragningar till den av bolaget förespråkade. Utgångspunkten är att han inte vill ha någon allmän ledning över tomten. Det går inte att se på inlösensfrågan isolerat, bl.a. för att ledningsrättsfrågan uppkommer som en fortsättning av den nu aktuella frågan och att det i ledningsrättslagen finns en skälighetsbedömning som skall göras.

Om ledningen införlivas i den allmänna anläggningen förlorar han möjligheten att flytta på ledningen om han skulle vilja och hans fastighet ”klippas av”. Han blir fråntagen möjligheten att använda omkring 800 m² av sin tomt (140×6). Den föreslagna dragningen norr om huset ligger nästan i anslutning till huset vilket begränsar utbyggnadsmöjligheterna både norr ut och väster ut.

Han har ingen invändning mot KP-fakta i och för sig. Han kan dock inte vitsorda bolagets beräkning av kostnaderna för de olika alternativen.

Va-nämnden yttrade: Eftersom målet anhängiggjorts före ikraftträdandet av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster skall, enligt p. 6 övergångsbestämmelserna, den sedan den 1 januari 2007 upphävida lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) alltjämt vara tillämplig vid prövning av målet.

Frågan i målet är om bolaget har en laglig rätt att få den aktuella ledningen införlivad i den allmänna anläggningen och vilket ersättningsbelopp som i så fall är skäligt.

Av 15 § va-lagen framgår att finns för fastighet som anges i 9 § anordning för vattenförsörjning eller avlopp som kan användas för den allmänna va-anläggningen, är ägaren av anordningen skyldig att på begäran av huvudmannen låta den införlivas mot skälig ersättning. Fastighet som anges i 9 § är en fastighet inom verksamhetsområdet som behöver anordningar för vattenförsörjning och

avlopp och för vilken behovet inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt en genom anläggningen.

Bestämmelsen i 15 § va-lagen överensstämmer med äldre rätt (8 § lagen (1955:314) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (1955 års va-lag), se prop. 1970:118 s. 145). Av sistnämnda lags förarbeten framgår det att bestämmelsen har ansetts ge huvudmannen en generell befogenhet att, i samband med att fastighet ansluts till den allmänna va-anläggningen, mot ersättning, ta i anspråk äldre va-anordningar som tjänade *den fastigheten* (prop. 1955:121 s. 85 f.). I kommentaren till 1955 års va-lag uttalas följande: ”Genom bestämmelsen i denna paragraf (8 §) har huvudmannen för allmän vatten- och avloppsanläggning fått sig tillerkänd en generell befogenhet att i samband med att fastighet anslutes till anläggningen taga i anspråk äldre, för fastigheten avsedda vatten- och avloppsanordningar” och vidare ”Ehuru bestämmelsen efter sin ordalydelse närmast tar sikte på det fallet, att de äldre vatten- och avloppsanordningarna utförts för en enda fastighets behov och tillhöra ägaren av denna fastighet, är den otvivelaktigt även tillämplig i fråga om anordningar, vilka ingå i en för flera fastigheter gemensam vatten- och avloppsanläggning och detta vare sig anläggningen tillhör fastighetsägaren, en sammanslutning av flera fastighetsägare eller något annat rättssubjekt.” (A.H.V. Körlof, Vattenförsörjning och avlopp, 1957, s. 61 f.). Någon ändring i sak avsågs inte med den i detta mål tillämpade 15 § i 1970 års va-lag. I samband med tillkomsten av den idag gällande lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster beskrevs rättsläget på följande sätt. ”Bestämmelsen i va-lagen om huvudmannens rätt att lösa in enskilda va-anordningar har framför allt haft betydelse när det funnits ett utbyggt gemensamt ledningsnät för flera fastigheter. Om det finns enskilda anordningar som har en sådan standard att de kan användas i den allmänna va-anläggningen, är det ett allmänt intresse att huvudmannen – i stället för att behöva investera i nya anordningar – har en sådan möjlighet, särskilt med hänsyn till att anordningarna annars skulle bli onyttiga till följd av utbyggnaden av en allmän va-anläggning.” (prop. 2005/06:78 s. 65-66).

Av det ovan sagda framgår att ledningen som skall inlösas inte måste ägas av samma fastighet som skall anslutas till den allmänna anläggningen, men den fastighet som skall anslutas måste redan innan anslutningstillfället åtminstone ha betjänats av den aktuella ledningen.

Då Kuggeboda 1:23 idag inte får sitt behov av vatten och avlopp tillgodosett genom de på MPs fastighet belägna va-ledningarna som ju inte heller blir onyttiga genom att bolaget ansluter Kuggeboda 1:23 till det allmänna va-nätet skall, mot bakgrund av det ovan anförda, bolagets talan lämnas utan bifall.

Va-nämnden lämnade bolagets utan bifall.

Beslut 2008-01-10, BVa 4
Mål nr Va 217/06